ТӨВ АЙМАГ ДАХЬ
ТӨРИЙН АУДИТЫН
ГАЗАР

САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН АУДИТ

ТӨСВИЙН ШУУД ЗАХИРАГЧ

АУДИТЫН КОД: ТӨА-2024/80/-НА-СТА-ТШЗ

ТӨВ АЙМГИЙН ЛҮН СУМЫН ЗАСАГ ДАРГЫН ТАМГЫН ГАЗРЫН 2023 ОНЫ САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАН, ТӨСВИЙН ГҮЙЦЭТГЭЛД ХИЙСЭН АУДИТЫН ТАЙЛАН

Зуунмод 2024 он

Аудитын газрын дарга, тэргүүлэх аудитор Ц.ХишигжаргалУтас: 70272582 Цахим хаяг: khishigjargalts@audit.gov.mn Аудитын менежер О.Амаржаргал
Утас: 70273463 Цахим хаяг: amarjargalo@audit.gov.mnАудитор Б.Одбилэг
Утас: 70273465 Цахим хаяг: odbilegb@audit.gov.mn

Энэхүү аудитын тайлантай холбоотой нэмэлт мэдээллийгдараах хаягаар авна уу. Цахим хаяг: www.open.audit.mn

АГУУЛГА

1.ХАРААТ БУС АУДИТОРЫН ДҮГНЭЛТ 3
2.АУДИТ ХИЙСЭН САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАН, ТӨСВИЙН ГҮЙЦЭТГЭЛ 5
3. САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН ТОДРУУЛГА 13
4. АУДИТЫН ТАЙЛАН 18
4.1 Ерөнхий зүйл 18
4.2 Материаллаг байдал 18
4.3 Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийн хэрэгжилт 18
4.4 Санхүүгийн тайлангийн аудитаар шалгасан нийцлийн аудитын асуудал 18
4.4.1 Шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилт 18
4.5 Завсрын аудитын үр дүн, өмнөх зөвлөмжийн хэрэгжилт 19
4.5.1 Завсрын аудитын талаар 19
4.6 Дараагийн аудитаар анхаарах асуудал 19
5. АУДИТЫН ИЛРҮҮЛЭЛТ 20
6. АУДИТААР ИЛЭРСЭН БУРУУ ИЛЭРХИЙЛЛИЙН НЭГТЭЛ

Товчилсон үгийн жагсаалт

УСНББОУС	Улсын Секторын Нягтлан Бодох Бүртгэлийн Олон Улсын Стандарт
АДБОУС	Аудитын Дээд Байгууллагын Олон Улсын Стандарт
ТӨБЗГ	Төрийн өмчийн бодлого зохицуулалтын газар
ИТХ	Иргэдийн төлөөлөгчдийн Хурал
ЗГНХ	Засгийн газрын нөөц хөрөнгө
ЗДНХ	Засаг даргын нөөц хөрөнгө
МУЕА	Монгол улсын Ерөнхий аудитор

1. ХАРААТ БУС АУДИТОРЫН ДҮГНЭЛТ

ТӨВ АЙМАГ ДАХЬ
ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР

41000, Төв аймаг, Зуунмод сум
Утас: 70272882, Цахим шуудан: tuv@audit.gov.mn
Цахим хаяг: www.audit.mn

2024.02.22 № 01/48

танай ______________-ны № __________________-т

ТӨВ АЙМГИЙН ЛҮН СУМЫН
ЗАСАГ ДАРГЫН ТАМГЫН ГАЗРЫН
ДАРГА С.ПҮРЭВЖАВ ТАНАА

Өөрчлөлтгүй дүгнэлт

Төрийн аудитын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.3.1, 8 дугаар зүйлийн 8.1, Төсвийн тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.9.1-д заасны дагуу Төв аймгийн Лүн сумын Засаг даргын Тамгын газрын 2023 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн байдал, санхүүгийн үр дүн, цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлт, мөнгөн гүйлгээний тайлан, тодруулгууд болон төсвийн гүйцэтгэлд аудит хийлээ.

Төв аймгийн Лүн сумын Засаг даргын Тамгын газрын 2023 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартад нийцүүлэн бүх материаллаг зүйлсийн хувьд үнэн зөв толилуулсан байна.

Дүгнэлтийн үндэслэл

Төрийн аудитын байгууллага аудит хийхдээ Аудитын дээд байгууллагын олон улсын стандарт, түүнд нийцүүлэн Монгол Улсын Ерөнхий аудиторын баталсан журам, зааврын дагуу гүйцэтгэж, аудит хийгдэх байгууллагаас хараат бус, аудиторын ёс зүйн үүрэг хариуцлагыг биелүүлж ажилласан. Бидний цуглуулсан хангалттай бөгөөд зохистой аудитын нотолгоо нь дүгнэлт өгөх үндэслэл болно.

Асуудлыг онцолсон хэсэг

Төв аймгийн Лүн сумын Засаг даргын Тамгын газар нь сумынхаа эдийн засаг, нийгмийн хөгжлийг тогтвортой ахиулах, оновчтой бодлого, зохицуулалтаар хангах замаар сумынхаа хөгжилд дэмжлэг үзүүлэх зорилго тавьж ажиллажээ. Тайлант онд хоггүй сум, цэвэр орчин гэсэн уриа дэвшүүлэн ажиллаж, уг урианы жилийн хүрээнд 9,900 мод тарих ажлыг амжилттай зохион байгуулан ажилласан байна.

Аудитын гол асуудал

Санхүүгийн тайлангийн аудитад нөлөө үзүүлэх материаллаг буруу илэрхийлэл, нөлөө бүхий эрсдэл, удирдлагын үлэмж хэмжээний шийдэл орсон асуудал буюу нөлөө бүхий ажил гүйлгээ байхгүй байна.

Бусад асуудлын хэсэг

Аудитыг гүйцэтгэхэд аудитын хамрах хүрээний хязгаарлалт хийх шаардлагагүй болон хангалттай, зохистой нотолгоог олж авах боломжгүй нөхцөл үүсээгүй тул бидний олж авсан нотолгоо нь аудитын дүгнэлтийн суурь болоход хүрэлцээтэй, зохистой гэж үзлээ. Тус санхүүгийн тайланд толилуулаагүй, тодруулаагүй асуудал байхгүй болно

1190 0003

Санхүүгийн тайланд төсвийн захирагчийн хүлээх үүрэг, хариуцлага

Төсвийн захирагч санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартын дагуу үнэн зөв бэлтгэж толилуулах үүрэгтэй.

Санхүүгийн тайланг залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийлэлгүй бэлтгэхэд шаардлагатай гэж үзсэн дотоод хяналтыг тодорхойлж, хэрэгжүүлэх үүрэг хариуцлага хүлээнэ.

Төрийн аудитын байгууллагын үүрэг, хариуцлага

Төрийн аудитын байгууллага залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийллээс санхүүгийн тайлан бүхэлдээ ангид эсэх талаарх үндэслэлтэй баталгаажуулалт олж авах, дүгнэлт, зөвлөмж бүхий аудитын тайлан гаргах зорилготой.

Үндэслэлтэй баталгаажуулалт нь дээд түвшнийх боловч үнэмлэхүй түвшний баталгаажуулалт биш бөгөөд АДБОУС-ын дагуу хийсэн аудитаар бүх материаллаг буруу илэрхийлэл бүрийг илрүүлнэ гэсэн баталгаа болохгүй юм.

Буруу илэрхийлэл нь залилан эсвэл алдаанаас үүсэж болох бөгөөд дангаараа эсвэл нийлээд уг санхүүгийн тайланд үндэслэн гарах хэрэглэгчдийн эдийн засгийн шийдвэрт нөлөөлөх үндэслэлтэй байвал материаллаг гэж үздэг.

ДАРГА,
ТЭРГҮҮЛЭХ АУДИТОР Ц ХИШИГЖАРГАЛ

2. АУДИТ ХИЙСЭН САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАН, ТӨСВИЙН ГҮЙЦЭТГЭЛ

2.1 Аудит хийсэн санхүүгийн нэгтгэсэн байдлын тайлан

/төгрөгөөр/

Дансны код	Балансын үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл
1	ЭРГЭЛТИЙН ХӨРӨНГИЙН ДҮН	41,187,227.00	170,931,081.00
33	АВЛАГА	1,521,233.00	121,529,887.00
335	Бусад авлага	1,521,233.00	121,529,887.00
3351	Байгууллагаас авах авлага	1,521,233.00	121,529,887.00
35	БАРАА МАТЕРИАЛ	39,665,994.00	49,401,194.00
354	Хангамжийн материал	22,125,994.00	40,401,194.00
35410	Бичиг хэргийн материал	2,540,700.00	2,639,900.00
35420	Аж ахуйн материал	11,737,294.00	34,433,294.00
35430	Сэлбэг хэрэгсэл	3,120,000.00	0.00
35470	Бусад хангамжийн материал	4,728,000.00	3,328,000.00
35600	Мал амьтад	17,540,000.00	9,000,000.00
2	ЭРГЭЛТИЙН БУС ХӨРӨНГИЙН ДҮН	5,109,877,041.80	4,950,689,570.00
39	ҮНДСЭН ХӨРӨНГӨ	5,109,877,041.80	4,950,689,570.00
392	Биет хөрөнгө	5,087,905,541.80	4,928,868,070.00
39201	Барилга, байгууламж, орон сууц	1,725,250,503.00	1,942,603,253.00
39202	Хуримтлагдсан элэгдэл	-458,254,371.00	-527,996,176.20
39203	Авто-тээврийн хэрэгсэл	377,404,818.20	380,097,968.20
39204	Хуримтлагдсан элэгдэл	-171,900,590.20	-167,887,571.20
39205	Машин тоног төхөөрөмж (компьютер)	148,749,331.00	167,555,459.00
39206	Хуримтлагдсан элэгдэл	-103,181,821.20	-109,846,322.50
39207	Тавилга, аж ахуйн эд хогшил	64,171,887.30	72,315,522.30
39208	Хуримтлагдсан элэгдэл	-44,909,849.70	-41,879,736.10
39209	Зам, гүүрийн байгууламж	619,516,054.00	619,516,054.00
39210	Хуримтлагдсан элэгдэл	-113,631,162.70	-144,379,464.20
39214	Бусад үндсэн хөрөнгө	3,599,070,855.00	3,622,293,855.00
39215	Хуримтлагдсан элэгдэл	-841,454,876.00	-1,190,022,535.3
39217	Ном	287,074,764.00	306,497,764.00
393	Биет бус хөрөнгө	21,971,500.00	21,821,500.00
39301	Програм хангамж	1,382,700.00	1,382,700.00
39302	Хуримтлагдсан элэгдэл	-945,200.00	-1,095,200.00
39303	Бусад биет бус хөрөнгө	21,534,000.00	21,534,000.00
3	НИЙТ ХӨРӨНГИЙН ДҮН III=I+II	5,151,064,268.80	5,121,620,651.00
4	НИЙТ ӨР ТӨЛБӨР	25,279,296.40	0.00
41	БОГИНО ХУГАЦААТ ӨР ТӨЛБӨР	25,279,296.40	0.00
413	Өглөг	25,279,296.40	0.00
41320	Бараа үйлчилгээний зардлын өглөг	9,081,796.40	0.00
4136	Бусад өглөг	16,197,500.00	0.00
41361	Байгууллагад төлөх өглөг	16,197,500.00	0.00
5	ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН	5,125,784,972.40	5,121,620,651.00
51	Засгийн газрын хувь оролцоо	5,125,784,972.40	5,121,620,651.00
511	Засгийн газрын оруулсан капитал /Засгийн газрын сан/ орон нутгийн сан	598,642,049.00	598,642,049.00
51101	Өмч: - төрийн	598,642,049.00	598,642,049.00
512	Хуримтлагдсан үр дүн	4,169,155,530.90	4,165,060,179.50
51210	Өмнөх үеийн үр дүн	4,169,155,530.90	4,169,224,500.90
51220	Тайлант үеийн үр дүн	0.00	-4,164,321.40
51300	Хөрөнгийн дахин үнэлгээний зөрүү	357,987,392.60	357,918,422.50

6	ӨР ТӨЛБӨР, ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН VI=IV+V	5,151,064,268.80	5,121,620,651.00

2.2 Аудит хийсэн санхүүгийн нэгтгэсэн үр дүнгийн тайлан

/ төгрөгөөр/

Дансны код	Үзүүлэлт	Өмнөх оны гүйцэтгэл	Тайлант оны гүйцэтгэл
1	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ОРЛОГЫН ДҮН (I)	1,345,772,309.20	1,343,033,245.00
12	ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО	530,378,403.20	299,612,950.00
120	Нийтлэг татварын бус орлого	530,378,403.20	299,612,950.00
120004	Төсөв байгууллагын өөрийн орлого	530,378,403.20	299,612,950.00
1200045	Үнэ төлбөргүй хүлээн авсан орлого	530,378,403.20	299,612,950.00
13	ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО	815,393,906.00	1,043,420,295.00
1311	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	89,143,606.00	292,174,595.00
131101	Төрийн болон орон нутгийн өмчит бус этгээдээс авсан хандив, тусламж	0.00	2,500,000.00
131103	ЗГНХ,ЗДНХөрөнгө,түүнтэй адилтгах ангилагдаагүй нөөц хөрөнгөөс тухайн төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	0.00	11,000,000.00
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	86,127,710.00	232,867,552.00
131105	Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого	3,015,896.00	45,807,043.00
1320	Орон нутгийн төсвөөс санхүүжих	726,250,300.00	751,245,700.00
132001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт /орон нутгийн төсөвт байгууллага/	726,250,300.00	751,245,700.00
2	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЗАРДЛЫН ДҮН	817,884,667.20	1,325,158,566.40
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	727,639,167.20	1,302,128,966.40
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	595,299,473.90	1,224,220,545.90
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	197,640,848.50	443,330,822.60
210101	Үндсэн цалин	154,736,928.80	298,670,818.30
210102	Нэмэгдэл	33,863,935.30	109,571,949.40
210104	Урамшуулал	8,413,441.00	32,613,707.00
210105	Гэрээт ажлын хөлс	626,543.50	2,474,348.00
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	25,740,337.80	55,452,642.20
210201	Тэтгэврийн даатгал	17,888,795.60	38,300,972.80
210202	Тэтгэмжийн даатгал	2,096,595.40	4,396,583.80
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	1,614,816.70	3,504,981.60
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	375,294.40	865,313.20
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	3,764,835.80	8,384,790.80
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	98,607,396.40	82,018,049.20
210301	Гэрэл, цахилгаан	33,534,425.40	29,584,553.20
210302	Түлш, халаалт	64,567,571.00	52,008,496.00
210303	Цэвэр, бохир ус	505,400.00	425,000.00
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	49,500,260.00	38,392,165.00

210401	Бичиг хэрэг	2,816,500.00	2,706,700.00
210402	Тээвэр, шатахуун	42,331,261.00	25,295,915.00
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	2,005,000.00	2,487,000.00
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	2,347,499.00	7,902,550.00
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	6,813,700.00	24,314,530.00
210604	Урсгал засвар	6,813,700.00	24,314,530.00
2107	Томилолт, зочны зардал	2,897,500.00	3,603,100.00
210702	Дотоод албан томилолт	2,897,500.00	3,603,100.00
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	70,598,458.20	11,265,267.00
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	68,233,458.20	9,865,903.00
210802	Аудит, баталгаажуулалт, зэрэглэл тогтоох	876,000.00	600,000.00
210803	Даатгалын үйлчилгээ	245,025.00	355,500.00
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	1,166,975.00	366,864.00
210805	Тээврийн хэрэгслийн оношлогоо	77,000.00	77,000.00
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	143,500,973.10	565,843,969.80
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	65,950,379.30	43,238,180.00
210903	Үндсэн хөрөнгийн элэгдэл, хорогдол	77,550,593.80	522,605,789.80
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	132,339,693.20	77,908,420.50
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	22,528,084.00	17,590,000.00
213207	Тэтгэвэрт гарахад олгох нэг удаагийн мөнгөн тэтгэмж	12,626,484.00	16,590,000.00
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	9,901,600.00	1,000,000.00
2134	Орон нутгийн төсвийн ерөнхийлөн захирагчдад олгох татаас, санхүүжилт	109,811,609.20	60,318,420.50
213403	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	109,811,609.20	60,318,420.50
22	ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ	90,245,500.00	23,029,600.00
2200	Дотоод эх үүсвэрээр	90,245,500.00	23,029,600.00
223001	Бусад хөрөнгө	90,245,500.00	23,029,600.00
3	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ҮР ДҮН (3)=(1)-(2)	527,887,642.00	17,874,678.60
225	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ БУС ЗАРДЛЫН ДҮН	0.00	22,039,000.00
225005	Үнэ төлбөргүй гарсан зардал	0.00	22,039,000.00
4	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ БУС ҮР ДҮН (4)=(145-225)	0.00	-22,039,000.00
5	НИЙТ ҮР ДҮН (5)=(3)+(4)	527,887,642.00	-4,164,321.40

2.3 Аудит хийсэн нэгтгэсэн мөнгөн гүйлгээний тайлан

/ төгрөгөөр/

Дансны код	Үзүүлэлт	Өмнөх оны гүйцэтгэл	Тайлант оны гүйцэтгэл
1	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН ОРЛОГЫН ДҮН (1)	815,393,906.00	1,043,892,885.00
13	ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО	815,393,906.00	1,043,892,885.00
1311	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	89,143,606.00	292,647,185.00
131101	Төрийн болон орон нутгийн өмчит бус этгээдээс авсан хандив, тусламж	0.00	2,500,000.00
131103	ЗГНХ,ЗДНХөрөнгө,түүнтэй адилтгах ангилагдаагүй нөөц хөрөнгөөс тухайн төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	0.00	11,000,000.00
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	86,127,710.00	232,867,552.00
131105	Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого	3,015,896.00	46,279,633.00
1320	Орон нутгийн төсвөөс санхүүжих	726,250,300.00	751,245,700.00
132001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт /орон нутгийн төсөвт байгууллага/	726,250,300.00	751,245,700.00
2	НИЙТ ЗАРЛАГА ба ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН (2)	518,688,250.80	948,170,037.00
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	518,688,250.80	948,170,037.00
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	496,160,166.80	870,261,616.50
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	198,455,623.90	443,330,822.60
210101	Үндсэн цалин	155,551,703.80	298,670,818.30
210102	Нэмэгдэл	33,863,935.70	109,571,949.40
210104	Урамшуулал	8,413,441.00	32,613,707.00
210105	Гэрээт ажлын хөлс	626,543.50	2,474,348.00
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	27,381,347.60	55,452,642.20
210201	Тэтгэврийн даатгал	19,368,544.20	38,300,972.80
210202	Тэтгэмжийн даатгал	2,103,224.10	4,396,583.80
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	1,669,340.30	3,504,981.60
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	410,337.00	865,313.20
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	3,829,902.00	8,384,790.80
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	89,525,600.00	92,858,161.70
210301	Гэрэл, цахилгаан	27,527,100.00	37,350,194.70
210302	Түлш, халаалт	61,493,100.00	55,082,967.00
210303	Цэвэр, бохир ус	505,400.00	425,000.00
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	27,920,496.00	35,313,500.00
210401	Бичиг хэрэг	2,840,500.00	2,665,900.00
210402	Тээвэр, шатахуун	15,199,996.00	22,260,600.00
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	1,980,000.00	2,487,000.00
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	7,900,000.00	7,900,000.00
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	11,560,700.00	37,699,150.00
210604	Урсгал засвар	11,560,700.00	37,699,150.00
2107	Томилолт, зочны зардал	2,897,500.00	3,603,100.00

210702	Дотоод албан томилолт	2,897,500.00	3,603,100.00
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	61,067,412.30	48,852,967.00
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	58,702,412.30	47,453,603.00
210802	Аудит, баталгаажуулалт, зэрэглэл тогтоох	600,000.00	600,000.00
210803	Даатгалын үйлчилгээ	1,000,000.00	355,500.00
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	600,000.00	366,864.00
210805	Тээврийн хэрэгслийн оношлогоо	165,000.00	77,000.00
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	77,351,487.00	153,151,273.00
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	77,351,487.00	153,151,273.00
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	22,528,084.00	77,908,420.50
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	22,528,084.00	17,590,000.00
213204	Ажил олгогчоос олгох бусад тэтгэмж, урамшуулал	9,201,600.00	0.00
213207	Тэтгэвэрт гарахад олгох нэг удаагийн мөнгөн тэтгэмж	12,626,484.00	16,590,000.00
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	700,000.00	1,000,000.00
2134	Орон нутгийн төсвийн ерөнхийлөн захирагчдад олгох татаас, санхүүжилт	0.00	60,318,420.50
213403	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	0.00	60,318,420.50
3	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (3)=(1)-(2)	296,705,655.20	95,722,848.00
5	ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН МӨНГӨН ЗАРДЛЫН ДҮН (5)	186,894,046.00	95,722,848.00
22	ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ	186,894,046.00	95,722,848.00
2200	Дотоод эх үүсвэрээр	186,894,046.00	95,722,848.00
222001	Тоног төхөөрөмж	0.00	15,000,000.00
223001	Бусад хөрөнгө	70,443,850.00	80,722,848.00
225106	Биет ба биет бус хөрөнгө худалдан авсан зардал	116,450,196.00	0.00
6	ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (6)=(4)-(5)	-186,894,046.00	-95,722,848.00
8	НИЙТ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (8)=(3)+(6)+(7)	109,811,609.20	0.00
9	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл	0.00	0.00

2.4 Аудит хийсэн нэгтгэсэн цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлтийн тайлан

/ төгрөгөөр/

Код	Үзүүлэлт	Засгийн газрын оруулсан капитал	Дахин үнэлгээний нөөц	Хуримтлагдсан дүн	Засгийн газрын хувь оролцооний нийт дүн
C01	2021 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	598,642,049.00	357,987,392.6	3,641,267,888.90	4,597,897,330.40
C02	Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын өөрчлөлт	-	-	-	-

C03	Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл	598,642,049.00	357,987,392.60	3,641,267,888.90	4,597,897,330.40
C04	Үндсэн хөрөнгийн дахин үнэлгээний өсөлт	-	-	-	-
C05	Үндсэн хөрөнгийн дахин үнэлгээний бууралт	-	-	-	-
C06	Орлогын тайланд хүлээн зөвшөөрөөгүй олз, гарз	-	-	-	-
C07	Тайлант үеийн үр дүн	-	-	527,887,642.00	527,887,642.00
C08	2021 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	598,642,049.00	357,987,392.60	4,169,155,530.90	5,125,784,972.40
D01	2021 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	598,642,049.00	357,987,392.60	4,169,155,530.90	5,125,784,972.40
D02	Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын өөрчлөлт	-	-	68,970.00	68,970.00
D03	Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл	598,642,049.00	357,987,392.60	4,169,224,500.90	5,125,853,942.40
D04	Үндсэн хөрөнгийн дахин үнэлгээний өсөлт, бууралт	-	(68,970.00)	-	(68,970.00)
D05	Үндсэн хөрөнгийн өсөлт, бууралт	-	-	-	-
D06	Орлогын тайланд хүлээн зөвшөөрөөгүй олз, гарз	-	-	-	-
D07	Гадаад валютын хөрвүүлэлтийн зөрүү	-	-	-	-
D08	Тайлант үеийн үр дүн	-	-	(4,164,321.40)	(4,164,321.40)
D09	2022 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	598,642,049.00	357,918,422.50	4,165,060,179.50	5,121,620,651.00

2.5 Аудит хийсэн төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан

/төгрөгөөр/

Код	Үзүүлэлт	Төлөвлөгөө	Төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан
II	**НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН**	**751,245,700.00**	**734,053,991.34**
21	**УРСГАЛ ЗАРДАЛ**	**653,463,900.00**	**638,331,143.34**
210	**БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ**	**635,873,900.00**	**620,741,143.34**
2101	**Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил**	**405,093,900.00**	**402,664,022.45**
210101	Үндсэн цалин	347,293,900.00	293,425,693.85
210102	Нэмэгдэл	57,800,000.00	80,144,433.63
210104	Урамшуулал	0.00	26,619,546.97
210105	Гэрээт ажлын хөлс	0.00	2,474,348.00
2102	**Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл**	**50,636,600.00**	**50,369,292.24**
210201	Тэтгэврийн даатгал	34,432,900.00	34,590,991.51
210202	Тэтгэмжийн даатгал	4,050,900.00	3,989,915.80
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	3,240,700.00	3,179,647.23
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	810,200.00	783,979.59
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	8,101,900.00	7,824,758.11
2103	**Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал**	**100,814,700.00**	**92,858,161.65**
210301	Гэрэл, цахилгаан	31,479,000.00	37,350,194.65
210302	Түлш, халаалт	67,535,700.00	55,082,967.00
210303	Цэвэр, бохир ус	1,800,000.00	425,000.00
2104	**Хангамж, бараа материалын зардал**	**27,560,600.00**	**27,553,500.00**
210401	Бичиг хэрэг	2,000,000.00	1,905,900.00
210402	Тээвэр, шатахуун	15,260,600.00	15,260,600.00
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	2,400,000.00	2,487,000.00
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	7,900,000.00	7,900,000.00
2106	**Эд хогшил, урсгал засварын зардал**	**8,300,000.00**	**8,300,000.00**
210604	Урсгал засвар	8,300,000.00	8,300,000.00
2107	**Томилолт, зочны зардал**	**3,603,100.00**	**3,603,100.00**
210702	Дотоод албан томилолт	3,603,100.00	3,603,100.00
2108	**Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж**	**11,865,000.00**	**10,563,267.00**
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	9,500,000.00	9,163,903.00
210802	Аудит, баталгаажуулалт, зэрэглэл тогтоох	600,000.00	600,000.00
210803	Даатгалын үйлчилгээ	1,000,000.00	355,500.00
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	600,000.00	366,864.00
210805	Тээврийн хэрэгслийн оношлогоо	165,000.00	77,000.00
2109	**Бараа үйлчилгээний бусад зардал**	**28,000,000.00**	**24,829,800.00**
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	28,000,000.00	24,829,800.00
213	**УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ**	**17,590,000.00**	**17,590,000.00**

2132	**Бусад урсгал шилжүүлэг**	**17,590,000.00**	**17,590,000.00**
213207	Тэтгэвэрт гарахад олгох нэг удаагийн мөнгөн тэтгэмж	16,590,000.00	16,590,000.00
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	1,000,000.00	1,000,000.00
22	**ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ**	**97,781,800.00**	**95,722,848.00**
222001	Тоног төхөөрөмж	15,000,000.00	15,000,000.00
223001	Бусад хөрөнгө	82,781,800.00	80,722,848.00
III	**ЗАРДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР**	**751,245,700.00**	**751,245,700.00**
32	**ОРОН НУТГИЙН ТӨСВӨӨС САНХҮҮЖИХ**	**650,790,800.00**	**751,245,700.00**
320001	Орон нутгийн төсвөөс	650,790,800.00	751,245,700.00
6	**ТӨСВИЙН БУСАД МЭДЭЭЛЛИЙН АНГИЛАЛ**	**53.00**	**53.00**
61	**БАЙГУУЛЛАГЫН ТОО**	**1.00**	**1.00**
610001	Төсвийн байгууллага	1.00	1.00
62	**АЖИЛЛАГСАДЫН ТОО**	**26.00**	**26.00**
620001	Удирдах ажилтан	6.00	6.00
620002	Гүйцэтгэх ажилтан	9.00	9.00
620003	Үйлчлэх ажилтан	5.00	5.00
620004	Гэрээт ажилтан	6.00	6.00
65	**ОРОН ТООНЫ МЭДЭЭЛЭЛ**	**26.00**	**26.00**
650001	Төрийн захиргааны албан хаагч (ТЗ)	9.00	9.00
650009	Төрийн үйлчилгээний бусад албан хаагч (ТҮ)	12.00	12.00
650011	Улс төрийн албан хаагч (УТ)	5.00	5.00

2.6 Аудит хийсэн нэмэлт төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан

/төгрөгөөр/

Дансны код	Үзүүлэлт	Өмнөх он	Гүйцэтгэл
I	**НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН**	**186,919,611.70**	**279,971,012.03**
21	**УРСГАЛ ЗАРДАЛ**	**86,919,611.70**	**279,971,012.03**
210	**БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ**	42,062,920.00	279,971,012.03
2101	**Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил**	00.00	14,765,523.09
210101	Үндсэн цалин	00.00	1,424,061.96
210102	Нэмэгдэл	00.00	12,637,061.13
210103	Унаа хоолны хөнгөлөлт	00.00	00.00
210104	Урамшуулал	00.00	704,400.00
210105	Гэрээт ажлын хөлс	00.00	00.00
2102	**Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл**	00.00	1,750,922.94
210201	Тэтгэврийн даатгал	00.00	1,266,666.49
210202	Тэтгэмжийн даатгал	00.00	120,731.67
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	00.00	122,655.32
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	00.00	24,146.34
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	00.00	216,723.12
2104	**Хангамж, бараа материалын зардал**	2,976,640.00	3,982,524.00
210401	Бичиг хэрэг	2,293,050.00	845,000.00
210402	Тээвэр, шатахуун	00.00	3,137,524.00
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	683,590.00	00.00

2108	**Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж**	00.00	1,140,000.00
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	00.00	1,140,000.00
2109	**Бараа үйлчилгээний бусад зардал**	39,086,280.00	258,332,042.00
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	39,086,280.00	258,332,042.00
213	**УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ**	23,832,200.00	0.00
2132	**Бусад урсгал шилжүүлэг**	23,832,200.00	00.00
213204	Ажил олгогчоос олгох бусад тэтгэмж, урамшуулал	23,832,200.00	00.00
2133	**Олгосон санхүүжилт, шилжүүлэг**	**21,024,491.70**	**00.00**
213403	Орон нутгийн төсвийн ерөнхийлөн захирагчдад олгох татаас, төвлөрүүлэх шилжүүлэг	21,024,491.70	00.00
22	**ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ**	**100,000,000.00**	**00.00**
2200	Дотоод эх үүсвэрээр	100,000,000.00	00.00
225001	Биет ба биет бус хөрөнгө худалдан авсан зардал	100,000,000.00	00.00
II	**ЗАРДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР**	186,919,611.70	271,672,951.00
1311	**Нэмэлт санхүүжилтийн орлого**	186,919,611.70	271,672,951.00
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	134,718,094.00	242,811,691.00
131105	Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого	52,201,517.70	28,757,260.00

3 САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН ТОДРУУЛГА

3.1 Байгууллага, түүний үйл ажиллагаа

Төв аймгийн Лүн сумын Засаг даргын Тамгын газар нь сумынхаа эдийн засаг, нийгмийн хөгжлийг тогтвортой ахиулах, оновчтой бодлого, зохицуулалтаар хангах замаар сумынхаа хөгжил дэмжлэг үзүүлж ажиллах, мэдлэг чадварт суурилсан мэргэшсэн захиргааны байгууллага болох чиг үүрэг бүхий Төв аймгийн төсвийн ерөнхийлөн захирагчийн харьяа байгууллага юм.

Төв аймгийн Лүн сумын Засаг даргын Тамгын газар нь 2023 оны байгууллагын гүйцэтгэлийн төлөвлөгөөг 25 зорилтын хүрээнд 65 хэрэгжүүлэх арга хэмжээтэй боловсруулан баталснаас хэрэгжилт 95,8/%-тай дүгнэгдсэн байна.

Төв аймгийн Лүн сумын Засаг даргын Тамгын газар нь тайлант онд Засаг даргын Тамгынгазрын дарга 1, удирдах 2, гүйцэтгэх 15, үйлчилгээний ажилтан 8, гэрээт ажилтан 1 бүгд 27 орон тоотойгоор үйл ажиллагаагаа явуулсан байна.

3.2 Байгууллагын гадаад, дотоод орчин

Тайлант хугацаанд байгууллагын үйл ажиллагаа, санхүү, нягтлан бодох бүртгэлд мөрддөг хууль тогтоомж болон бодлого чиглэлд өөрчлөлт ороогүй байна. Тус байгууллагын мөрдөж байгаа Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын баримт бичиг нь холбогдох хууль тогтоомж, нягтлан бодох бүртгэлийн стандартад нийцсэн, тус байгууллагын үйл ажиллагааны онцлогт тохирсон байна.

Төв аймгийн Лүн сумын Засаг даргын Тамгын газар нь төсвийн шууд захирагчийн хувьд дараах хуулийн хүрээнд төсөв, санхүү, нягтлан бодох бүртгэлийн үйл ажиллагааг эрхлэн гүйцэтгэж байна. Үүнд:

Төсвийн тухай хууль
Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль
Төрийн болон орон нутгийн өмчийн тухай хууль
Төрийн болон орон нутгийн өмчийн хөрөнгөөр бараа, ажил, үйлчилгээ худалдан авах тухай хууль
Шилэн дансны тухай хууль
Төрийн хяналт шалгалтын тухай хууль
Монгол Улсын 2022 оны Төсвийн тухай хууль
Төрийн хэмнэлтийн тухай хууль
Хөдөлмөрийн тухай хууль
Засаг захиргаа нутаг дэвсгэрийн нэгж, түүний удирдлагын тухай хууль
Нийгмийн даатгалын тухай хууль

Байгууллагын удирдлагын хэрэгжүүлж буй дотоод хяналтаас төлөвлөлтийн үе шатанд аудитад хамааралтай хяналтыг авч үзэж, гүйцэтгэх үе шатанд хяналтын сорил гүйцэтгэсний үр дүнд дотоод хяналтын үйл ажиллагааны зохион байгуулалт, хэрэгжилт үр нөлөөтэй байна.

Төв аймгийн Лүн сумын Засаг даргын 2022 оны 02 дугаар сарын 23-ний өдрийн "Дотоод хяналт, шалгалтын комиссыг шинэчлэн батлах тухай" А/43 захирамж, 5 хүний бүрэлдэхүүнтэй, Монгол Улсын Засгийн газрын 2011 оны 311 дүгээр тогтоолоор батлагдсан "Аж ахуйн нэгж байгууллагын үйл ажиллагаанд дотоод хяналт шалгалтыг зохион байгуулах нийтлэг журам"-ыг мөрдөж ажиллаж байна.

Төв аймгийн Лүн сумын Засаг даргын Тамгын газрын дотоод хяналт шалгалтын нэгж нь тайлант онд дотоод хяналт шалгалт явуулахаар 7 хэрэгжүүлэх арга хэмжээг төлөвлөн 85,7 хувьтай хэрэгжилтийг гарган ажилласан байна.

Байгууллагын дотоод хяналтын баг нь жилийн төлөвлөгөөний дагуу төлөвлөгөөт болон төлөвлөгөөт бус хяналт шалгалт санхүүгийн үйл ажиллагаанд хийж, алдаа зөрчил гарвал тухай бүрд нь засаж залруулах зөвлөмж өгч эргэн хяналт тавьж ажилладаг. Энэ онд шилэн дансанд хяналт шалгалт хийсэн байна.

Төлөвлөлтийн үе шатанд дотоод аудитын чиг үүрэг, түүний гүйцэтгэсэн ажлын найдвартайбайдлын талаар ойлголт олж авснаар дотоод аудитын гүйцэтгэсэн ажлыг аудитад ашиглах, дотоод аудитораас шууд туслалцаа авах шаардлагагүй гэж үзсэн.

3.3 Санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлал

Санхүүгийн тайланг бүх материаллаг зүйлсийн хувьд холбогдох санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлалын дагуу бэлтгэсэн эсэх талаар аудитор дүгнэлтээ илэрхийлснээр санхүүгийн тайлангийн зорилтот хэрэглэгчдийн зүгээс үзүүлэх итгэл үнэмшлийн хэмжээг нэмэгдүүлэхэд санхүүгийн тайлангийн аудитын зорилго оршино.

Төв аймгийн Лүн сумын Засаг даргын Тамгын газар нь 2023 оны санхүүгийн тайлан дахь ажил гүйлгээг аккруэл сууриар хөтөлж, нийтлэг зорилготой, үнэн зөв толилуулгын үзэл баримтлалын дагуу бэлтгэсэн байна.

Тус байгууллага нь Төв аймгийн Лүн сумын Засаг даргын Тамгын газрын 2013 онд батлагдсан нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын баримт бичгийг мөрдөж байгаа ба энэхүү баримт бичиг нь 4 бүлэгт бүртгэлийн үйл ажиллагааг тусгасан байна. НББ-ийн бодлогын баримт бичиг нь холбогдох хууль тогтоомж, нягтлан бодох бүртгэлийн үйл ажиллагаатай нийцэж байна.

3.4 Нягтлан бодох бүртгэлийн гол бодлого, толилуулгад гарсан өөрчлөлтүүд

Төв аймгийн Лүн сумын Засаг даргын Тамгын газар нь 2022 оны санхүүгийн тайлангаа Сангийн сайдын 2006 оны 388 дугаар тушаалаар баталсан "Төсөвт байгууллагад мөрдөх нягтлан бодох бүртгэлийн дансны заавар"-ын дагуу бэлтгэсэн байна. Тайлант хугацаанд нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын баримт бичигт өөрчлөлт ороогүй байна.

Тайлант оны жилийн эцсийн санхүүгийн байдлын тайлангаарх нийт хөрөнгийн дүн өмнөхоноос 29,443.6 мянган төгрөгөөр буюу 0,6 хувиар буурсан байна.

Хүснэгт 1. Санхүүгийн байдлын тайлангийн үзүүлэлт

/мянган төгрөгөөр/

Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	Өөрчлөлт
А	1	2	3=2-1
Мөнгөн хөрөнгө	-	-	-
Авлага	1,521.2	121,529.9	120,008.7
Урьдчилгаа	-	-	-
Бараа материал	39,666.0	49,401.2	9,735.2
Үндсэн хөрөнгө	5,109,877.0	4,950,689.6	(159,187.5)
Нийт хөрөнгө	5,151,064.3	5,121,620.7	(29,443.6)
Өр төлбөр	25,279.3	-	(25,279.3)
Засгийн газрын хувь оролцоо /Эздийн өмч/	5,125,785.0	5,121,620.7	(4,164.3)
Өр төлбөр ба цэвэр хөрөнгө/өмчийн дүн	5,151,064.3	5,121,620.7	(29,443.6)

Дээрх хүснэгтээс харахад: Бараа материал дансны хувьд бичиг хэргийн материал 99.2 мянган төгрөг, аж ахуйн материал 22,696.0 мянган төгрөгөөр нэмэгдэж, сэлбэг хэрэгсэл 3,120.0 мянган төгрөг, бусад хангамжийн материал 1,400.0 мянган төгрөг, мал амьтад 8,540.0 мянган төгрөгөөр тус тус буурсан байна.

Үндсэн хөрөнгө данс тайлант онд барилга байгууламж орон сууц 217,353.0 мянган төгрөг, тээврийн хэрэгсэл 2,693.0 мянган төгрөг, машин тоног төхөөрөмж 18,806.0 мянган төгрөгөөр нэмэгдэж, 73,777.0 мянган төгрөгийн хөрөнгийн данснаас актлан буурсан байна. Тайлант онд улсын төсвийн хөрөнгөөр 14,483.0 мянган төгрөгийн тээврийн хэрэгсэл, 18,991.0 мянган төгрөгийн машин тоног төхөөрөмж, 15,685.0 мянган төгрөгийн тавилга эд хогшил, 19,423.0 мянган төгрөгийн номын фонд, 3,223.0 мянган төгрөгийн бусад үндсэн хөрөнгө худалдан авч, үнэ төлбөргүй хүлээн авсан 217,353.0 мянган төгрөгийн барилга байгууламж, орон сууц, 43,500.0 мянган төгрөгийн тээврийн хэрэгсэл, 10,760.0 мянган төгрөгийн бусад үндсэн хөрөнгө, 10,760.0 мянган төгрөгийн бусад үндсэн хөрөнгө хүлээн авч, үндсэн хөрөнгө данс нэмэгдсэн байна.

Оны эхэнд өглөгийн данс 25,279.3 мянган төгрөгийн үлдэгдэлтэй байсан нь түлш халаалтынтооцоо 3,074.5 мянган төгрөг, гэрэл цахилгааны тооцоо 6,007.3 мянган төгрөг, байгууллагад төлөх өглөг 16,197.5 мянган төгрөгийн өглөг үүссэн байна. Энэ нь сумын төвийн гэрэлтүүлэг 18ш цамхагт гэрэл суурилуулж угсралт хийснээр Засаг даргын Тамгын газрын цахилгааны төлбөр нэмэгдсэнээс үүсэн байна. Ану сервис буюу түлш халаалтын өглөг нь үнэ тарифын зөрүүгээс үүссэн байна. Тайлант онд уг өглөгийг бүрэн барагдуулсан байна.

Оны эхэнд авлагын данс 1,521.2 мянган төгрөгийн үлдэгдэлтэй байсан нь тайлант онд тээвэршатахууны авлага 91.2 мянган төгрөг, “Сүмбэр өгөөж” ХХК-тай тэжээлийн тооцооны 1,430.0 мянган төгрөг тус тус байсан байна. Тайлант онд 1,521.2 мянган төгрөгийн авлага барагдаж шинээр 120,008.6 мянган төгрөг авлага үүссэн байна. Энэ төрийн албан хаагчдын орон сууцны барилгыг хүлээж аваагүй байгаа тул урьдчилгаа болох 70 хувийн санхүүжилт 119,051.1 мянган төгрөгийг авлагаар, иргэдэд худалдан борлуулсан өвсний үнэ болох 957.4 мянган төгрөгийг тус тус авлагаар бүртгэж санхүүгийн тайланд тусгасан байна.

Засгийн газрын оролцооны дансны үлдэгдэл 5,121,621.0 мянган төгрөг болж 4,164.0 мянган төгрөгөөр буурсан нь тайлант оны үр дүнгээс шалтгаалжээ.

3.5 Төсвийн төлөвлөлт, гүйцэтгэл, нэмэлт төсөв

Төсвийн тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.1-д заасны дагуу төсвийг төлөвлөх, хэрэгжүүлэх, тайлагнахад эрх бүхий байгууллага, төсвийн захирагч нь тус хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.1-д заасан төсвийн зарчмыг мөрдлөг болгож, хэрэгжүүлэх үүрэгтэй.

3.5.1 Төсвийн төлөвлөлт

Тус байгууллагын 2023 оны төсвийн төсөлд зардлыг санхүүжүүлэх эх үүсвэрийг орон нутгийн төсвөөс 697,274.4 мянган төгрөгөөр тооцон төлөвлөж дээд шатны төсвийн захирагчид хүргүүлсэн байна.

Төв аймгийн Лүн сумын Засаг даргын Тамгын газраас дээд шатны төсвийн захирагчид хүргүүлсэн төсвийн төслөөс сумын ИТХ-ын 2022 оны 12 дугаар сарын 19-ны өдрийн 04 дүгээр тогтоолын хавсралтаар 77,775.0 мянган төгрөгөөр бууруулж баталсан байна. Харин 2023 оны 8 дугаар сарын 14-ний өдрийн 01 дугаар тогтоолоор урсгал зардлын төсвийг 751,245.7 мянган төгрөг болгож 131,746.4 мянган төгрөгөөр нэмэгдүүлж тодотгосон байна.

3.5.2 Төсвийн гүйцэтгэл

Тайлант онд төсөв захирагчийн хэрэгжүүлэх 2 /орон нутгийн гүйцэтгэх засаглалын удирдлага, хүрээлэн буй орчны бодлого, удирдлага/ хөтөлбөрийн 9 арга хэмжээг санхүүжүүлэхээр 751,245.7 мянган төгрөгийг орон нутгийн төсвөөс санхүүжүүлэхээр батлагдсандагуу гүйцэтгэлээр санхүүжилтийг 100 хувь олгож, оны эцэст зарцуулаагүй

үлдэгдэл 17,191.7 мянган төгрөгийг төсөвт буцаан төвлөрүүлсэн байна.

Тайлант хугацааны төсвийн нийт зардлын гүйцэтгэл 734,054.1 мянган төгрөг буюу 97,7 хувийг зарцуулсан байна.

Хүснэгт 2. Хөтөлбөр, арга хэмжээний төлөвлөгөө, гүйцэтгэл

/мянган төгрөгөөр/

№	Хөтөлбөр арга хэмжээ	Төлөвлөгөө	Гүйцэтгэл	Зөрүү	Биелэлт
1	Орон нутгийн гүйцэтгэх засаглалын удирдлага-Үндсэн үйл ажиллагааны зардал	447,132.2	448,832.2	-1,700.0	100.4
2	Орон нутгийн гүйцэтгэх засаглалын удирдлага-Гэрээгээр гүйцэтгүүлэх ажил, үйлчилгээ	74,700.0	74,700.0	0.0	100.0
3	Орон нутгийн гүйцэтгэх засаглалын удирдлага-Баг, хорооны үйл ажиллагааны зардал	78,141.7	76,441.7	1,700.0	97.8
4	Орон нутгийн гүйцэтгэх засаглалын удирдлага-Ажил олгогчоос олгох тэтгэмж, урамшуулал, дэмжлэг	17,590.0	17,590.0	0.0	100.0
5	Орон нутгийн гүйцэтгэх засаглалын удирдлага-Бусад	97,781.8	97,781.8	0.0	100.0
6	Орон нутгийн гүйцэтгэх засаглалын удирдлага-Орон нутгийн нөөц хөрөнгө	13,500.0	13,500.0	0.0	100.0
7	Орон нутгийн гүйцэтгэх засаглалын удирдлага-Улсын их баяр наадам	5,000.0	5,000.0	0.0	100.0
8	Орон нутгийн гүйцэтгэх засаглалын удирдлага-Байгаль орчныг хамгаалах, нөхөн сэргээх	9,500.0	9,500.0	0.0	100.0
9	Орон нутгийн гүйцэтгэх засаглалын удирдлага-Хур хог хаягдал, орчны бохирдлыг устгах, цэвэрлэх үйлчилгээ	7,900.0	7,900.0	0.0	100.0
	Дүн	751,245.7	751,245.7	0.0	100.0

Батлагдсан төсөв, гүйцэтгэл, түүний хэтрэлт, хэмнэлтийг орлого, зардлын зүйл тус бүрээр энэ тайлангийн 2.5-д харуулав.

3.5.3 Нэмэлт төсөв

Төсвийн тухай хуулийн 47 дугаар зүйлийн 47.2-т "нэмэлт төсөв, түүнтэй холбогдсон үйл ажиллагаа нь төсвийн нэгэн адил санхүүгийн болон төсвийн гүйцэтгэлийн тайлангийнбүрэлдэхүүн хэсэг байна" гэж заасны дагуу байгууллага нэмэлт санхүүжилтийн тайлан гаргах үүрэгтэй.

Төв аймгийн Лүн сумын Засаг даргын Тамгын газрын нэмэлт санхүүжилтийн дансанд дээд шатны төсөв захирагчаас 232,867.5 мянган төгрөг, төрийн болон орон нутгийн өмчит бус этгээдээс авсан хандив, тусламж 2,500.0 мянган төгрөг, ЗГНХ, ЗДНХ, түүнтэй адилтгах ангилагдаагүй нөөц хөрөнгөөс тухайн төсвийн захирагчид хуваарилсан 11,000.0 мянган төгрөг, төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого 46,279.0 мянган төгрөг хөрөнгө нийт 242,647.1 мянган төгрөгийн орлого бүрдүүлжээ.

Төв аймгийн Лүн сумын Засаг даргын Тамгын газар тайлант онд нэмэлт санхүүжилтийн дансаар албан хаагчдад олгосон орон нутгийн нэмэгдэл 40,666.8 мянган төгрөг, ажил олгогчоос төлөх нийгмийн даатгалын шимтгэлд 5,994.1 мянган төгрөг, хангамж бараа материалын зардалд 7,760.0 мянган төгрөг, урсгал засварт 29,399.1 мянган төгрөг, бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил үйлчилгээний зардалд 38,289.7 мянган төгрөг, бараа үйлчилгээний бусад зардалд 128,321.4 мянган төгрөг нийт 249,520,5 мянган төгрөг зарцуулж, 43,126.7 мянган төгрөгийг төсөвт төвлөрүүлсэн байна.

Дансны код	Үзүүлэлт	Өмнөх он	Гүйцэтгэл
I	**НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН**	45,899,363.00	**292,647,185.00**
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	45,899,363.00	292,647,185.00
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	36,187,763.00	249,520,473.12
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	0.00	40,666,800.15
210101	Үндсэн цалин	0.00	5,245,124.43
210102	Нэмэгдэл	0.00	29,427,515.72
210104	Урамшуулал	0.00	5,994,160.00
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	0.00	5,083,349.97
210201	Тэтгэврийн даатгал	0.00	3,709,981.27
210202	Тэтгэмжийн даатгал	0.00	406,667.99
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	0.00	325,334.39
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	0.00	81,333.60
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	0.00	560,032.72
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	0.00	7,760,000.00
210401	Бичиг хэрэг	0.00	760,000.00
210402	Тээвэр, шатахуун	0.00	7,000,000.00
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	3,000,000.00	29,399,150.00
210604	Урсгал засвар	3,000,000.00	29,399,150.00
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	2,105,580.00	38,289,700.00
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	2,105,580.00	38,289,700.00
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	28,639,487.00	128,321,473.00
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	28,639,487.00	128,321,473.00
213	**УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ**	9,701,600.00	0.00
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	9,701,600.00	0.00
213204	Ажил олгогчоос олгох бусад тэтгэмж, урамшуулал	9,201,600.00	0.00
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	500,000.00	0.00
22	ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ	7,371,400.00	0.00
2200	Дотоод эх үүсвэрээр	7,371,400.00	0.00
223001	Бусад хөрөнгө	7,371,400.00	0.00
2133	Олгосон санхүүжилт, шилжүүлэг	0.00	43,126,711.88

213403	Орон нутгийн төсвийн ерөнхийлөн захирагчдад олгох татаас, төвлөрүүлэх шилжүүлэг	0.00	43,126,711.88
II	**ЗАРДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР**	**45,899,363.00**	**292,647,185.00**
1311	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	45,899,363.00	292,647,185.00
131101	Төрийн болон орон нутгийн өмчит бус этгээдээс авсан хандив, тусламж	0.00	2,500,000.00
131103	ЗГНХ,ЗДНХөрөнгө,түүнтэй адилтгах ангилагдаагүй нөөц хөрөнгөөс тухайн төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	0.00	11,000,000.00
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	45,899,363.00	232,867,552.00
131105	Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого	0.00	46,279,633.00

3.5.4 Төсөл хөтөлбөрийн үе шат, хүрэх үр дүн

Тус төсөл хэрэгжих хугацаанд нийт 2 хөтөлбөрийн 9 арга хэмжээг хэрэгжүүлэхээр төлөвлөсөнбайна.

Хүснэгт 3. Төсөл хөтөлбөрийн арга хэмжээний хүрэх үр дүн, биелэлт

/мянган төгрөгөөр/

№	Хөтөлбөр арга хэмжээ	Хэрэгжих хугацаа	Хүрэх үр дүн	Хэрэгжилтийн явц	Зарцуулах төсөв	Зарцуулсан
1	70106 /Орон нутгийн гүйцэтгэх засаглалын удирдлага/- 80101 /Үндсэн үйл ажиллагааны зардал	2023.01.01 2023.12.31			447,132.2	448,832.2
2	70106 /Орон нутгийн гүйцэтгэх засаглалын удирдлага/- 80103 /Гэрээгээр гүйцэтгүүлэх ажил, үйлчилгээ	2023.01.01 2023.12.31	Орон нутгийн гүйцэтгэх засаглалын удирдлага- Гэрээгээр гүйцэтгүүлэх ажил, үйлчилгээ		74,700.0	74,700.0
3	70106 /Орон нутгийн гүйцэтгэх засаглалын удирдлага/- 80106 /Баг, хорооны үйл ажиллагааны зардал	2023.01.01 2023.12.31	Орон нутгийн гүйцэтгэх засаглалын удирдлага- Баг, хорооны үйл ажиллагааны зардал		78,141.7	76,441.7
4	70106 /Орон нутгийн гүйцэтгэх засаглалын удирдлага/- 80802 /Ажил олгогчоос олгох тэтгэмж, урамшуулал, дэмжлэг	2023.01.01 2023.12.31	Орон нутгийн гүйцэтгэх засаглалын удирдлага- Ажил олгогчоос олгох тэтгэмж, урамшуулал, дэмжлэг		17,590.0	17,590.0
5	70106 /Орон нутгийн гүйцэтгэх засаглалын удирдлага/- 80918 /Бусад	2023.01.01 2023.12.31	Орон нутгийн гүйцэтгэх засаглалын удирдлага- Бусад		97,781.8	97,781.8
6	70106 /Орон нутгийн гүйцэтгэх засаглалын удирдлага/- 81102 /Орон	2023.01.01 2023.12.31	Орон нутгийн гүйцэтгэх засаглалын удирдлага- Орон		13,500.0	13,500.0

	нутгийн нөөц хөрөнгө		нутгийн нөөц хөрөнгө			
7	70106 /Орон нутгийн гүйцэтгэх засаглалын удирдлага/-82801 /Улсын их баяр наадам	2023.01.01 2023.12.31	Орон нутгийн гүйцэтгэх засаглалын удирдлага-Улсын их баяр наадам		5,000.0	5,000.0
8	70106 /Орон нутгийн гүйцэтгэх засаглалын удирдлага/-81701 /Байгаль орчныг хамгаалах, нөхөн сэргээх	2023.01.01 2023.12.31	Орон нутгийн гүйцэтгэх засаглалын удирдлага-Байгаль орчныг хамгаалах, нөхөн сэргээх		9,500.0	9,500.0
9	70106 /Орон нутгийн гүйцэтгэх засаглалын удирдлага/-82212 /Хур хог хаягдал, орчны бохирдлыг устгах, цэвэрлэх үйлчилгээ	2023.01.01 2023.12.31	Орон нутгийн гүйцэтгэх засаглалын удирдлага-Хур хог хаягдал, орчны бохирдлыг устгах, цэвэрлэх үйлчилгээ		7,900.0	7,900.0
	Дүн				751,245.7	751,245.7

Төв аймгийн Лүн сумын Засаг даргын Тамгын газар нь төсвийн хэмнэлтийн горимд шилжин ажилласнаар нийт 60,318.4 мянган төгрөгийн зардлыг хэмнэж, дутуу зарцуулсан нь хөтөлбөрийн хэрэгжилтэд нөлөөлсөн байна.

3.5.5. Худалдан авах ажиллагааны гүйцэтгэл

Тайлант онд сумын Засаг даргын 2023 оны 1 дүгээр сарын 9-ний өдрийн А/01 тушаалаар худалдан авах ажиллагааны төлөвлөгөөг баталсан байна. Орон нутгийн хөгжлийн сан болон төсвийн хөрөнгө оруулалтаар 363,418.5 мянган төгрөгийн бараа ажил үйлчилгээ худалдан авахаар тусгасан байна. Худалдан авах ажиллагааны журмын дагуу худалдан авах ажиллагааг зохион байгуулж хөрөнгө, материалыг данс бүртгэлд тусгаж ажилласан байна

4 АУДИТЫН ТАЙЛАН

4.1 Ерөнхий зүйл

Төрийн аудитын тухай хуулийн 20 дугаар зүйлийн 20.1-д "Төрийн аудитын байгууллага аудитын дүнд үндэслэн дүгнэлт, зөвлөмж бүхий аудитын тайлан гаргана." гэж заасны дагуу Төв аймгийн Лүн сумын Засаг даргын Тамгын газрын 2023 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн санхүүгийн тайлангийн аудитын тайланг танилцуулж байна.

Аудитын тайланд аудит хийгдэх байгууллага, түүний орчин, аудитад хамааралтай дотоодхяналт, нягтлан бодох бүртгэл, санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлал, аудитаар илрүүлсэн буруу илэрхийлэл, түүнийг шийдвэрлэсэн байдал, дараагийн аудитаар анхаарах асуудал болон аудиторын дүгнэлт, дүгнэлтийн үндэслэлийг хураангуйлан толилуулав.

Аудитыг Төв аймаг дахь Төрийн аудитын газрын аудитор Б.Одбилэг гүйцэтгэж, хяналтыг аудитын менежер О.Амаржаргал, дарга, тэргүүлэх аудитор Ц.Хишигжаргал нар тус тус хэрэгжүүлсэн.

Төв аймгийн Лүн сумын Засаг даргын Тамгын газар нь 2023 оны санхүүгийн тайлан, жилийн төсвийн гүйцэтгэлийн тайланг Төв аймаг дахь Төрийн аудитын газарт 2024 оны 01 дүгээр сарын 24-ний өдрийн 06/56 дугаар албан бичгээр ирүүлсэн байна.

4.2 Материаллаг байдал

Төлөвлөлтийн болон гүйцэтгэлийн материаллаг байдлыг АДБОУС 2320 дагуу тодорхойлсон бөгөөд материаллаг байдлын суурь үзүүлэлтээр 2022 оны үр дүнгийн тайлангийн нийт орлогыг сонгож, материаллаг буруу илэрхийллийн эрсдэл "Дунд" гэж үнэлэн материаллаг байдлын түвшинг 1,5 хувиар тогтоов.

Төлөвлөлтийн материаллаг байдлыг Төв аймгийн Лүн сумын Засаг даргын Тамгын газрын батлагдсан 2022 оны үр дүнгийн тайлангийн нийт орлого 1,345,722.3 мянган төгрөгөөс 1,5 хувиар буюу 20,186.5 мянган төгрөгөөр, гүйцэтгэлийн материаллаг байдлыг төлөвлөлтийн материаллаг байдлын 80 хувиар буюу 16,149.2 мянган төгрөгөөр тогтоосныг аудитын явцад дахин хянаж шинэчлэн тогтоох шаардлагагүй гэж үзсэн.

4.3 Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийн хэрэгжилт

Төв аймгийн Лүн сумын Засаг даргын Тамгын газар нь тайлант онд Төрийн хэмнэлтийн тухай хууль хэрэгжиж эхэлсэнтэй холбоотойгоор авч хэрэгжүүлсэн арга хэмжээ байхгүй байна. Тайлант онд Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийн 15 дугаар зүйлийн 15.1.3-д "Хууль тогтоомжид зааснаас өөр хэлбэрээр тэтгэмж, шагнал, урамшуулал, дэмжлэг олгох гэсэн" заалтыг зөрчиж улс төрийн албан хаагчдад орон нутгийн нэмэгдэл 9,454.2 мянган төгрөг олгосон байна.

4.4 Санхүүгийн тайлангийн аудитаар шалгасан нийцлийн аудитын асуудал

АДБОУС 4000.16-д нийцлийн аудитыг санхүүгийн тайлангийн аудиттай хослуулан хийх тохиолдолд аудитор аль стандартыг дагаж мөрдөхийг үнэлэх, нийцлийн асуудлын талаарх дүгнэлтийг санхүүгийн тайланд өгөх аудиторын дүгнэлтээс тусад нь салгах хэрэгтэй гэж заасан байна.

4.4.1 Шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилт

Шилэн дансны тухай хуулийн 6 дугаар зүйл, Засгийн газрын 2016 оны 29 дүгээр тогтоолоор баталсан "Шилэн дансны цахим хуудсанд тавих мэдээллийн агуулга, нийтлэг стандартыг тогтоох журам"-ын заалтыг хэрэгжүүлэх зорилгоор www.shilendans.gov.mn цахим хуудсанд холбогдох мэдээллийг оруулсан байх үүрэгтэй.

Төв аймгийн Лүн сумын Засаг даргын Тамгын газрын шилэн дансны хуулийн

хэрэгжилтийг шалгахад нийт 166 мэдээлэл оруулахаас 165 мэдээллийг хугацаандаа, 1 мэдээллийг хугацаа хоцроож мэдээлсэн байна. Мөн цалингийн зардлаас бусад 5 сая төгрөгөөс дээш үнийн дүн бүхий 36 орлогын, 13 зарлагын мөнгөн гүйлгээг мэдээлээгүй байна. Шилэн дансны мэдээллийн байршуулалт 74,2 хувьтай байна.

4.4.2 Бусад хууль тогтоомжийн хүрээнд

Тус байгууллагад бусад хууль тогтоомжийн хүрээнд шийдвэрлэх алдаа, зөрчилтэй асуудал гараагүй байна.

Нийцсэн бөгөөд зохистой байх батламж мэдэгдлийн түвшинд хэрэгжүүлсэн горим сорилдүндэслэн шилэн дансанд байршуулсан мэдээлэл нь шилэн дансны тухай хууль тогтоомжийн холбогдох заалттай нийцээгүй гэж дүгнэлээ.

4.5 Завсрын аудитын үр дүн, өмнөх зөвлөмжийн хэрэгжилт

4.5.1 Завсрын аудитын талаар

Төв аймгийн Лүн сумын Засаг даргын Тамгын газрын эхний хагас жилийн байдлаарх санхүүгийн тайланд завсрын аудит хийгдсэн. Завсрын аудитын явцад алдаа зөрчил илрээгүй болно.

4.5.2 Өмнөх аудитын мөрөөр авч хэрэгжүүлсэн арга хэмжээний үр дүн

Тус байгууллага нь 2022 оны санхүүгийн тайлангийн 1 албан шаардлага, 1 зөвлөмж өгөгдсөнийг 100% хэрэгжүүлэн, биелэлтийг 2022 оны 06 дугаар сарын 21-ний өдрийн 03/221 дугаар албан бичгээр ирүүлсэн байна.

Хүснэгт 4 Төлбөрийн акт, албан шаардлага, зөвлөмжийн хэрэгжилт

/мянган төгрөгөөр/

Үзүүлэлт	Өмнөх аудитын үзүүлэлт		Биелэлт		
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Хувь
Акт	1	1,521.0	1	1,521 .0	100
Албан шаардлага	2	27,831.0	2	27,831.0	100
Зөвлөмж	1	19,950.0	1	19,950.0	100
Нийт дүн	4	49,302.0	4	49,302.0	100

4.6 Дараагийн аудитаар анхаарах асуудал

Тайлант онд "Монголын баялаг 330" төсөл хөтөлбөрийн хүрээнд соёлын өвийг дүрсжүүлэн архив, үүсгэх ажлын гэрээний дагуу Монголын баялаг өв соёл ХХК-д 3,879.6 мянган төгрөг шилжүүлсэн байна. Холбогдох баримт материалыг хүлээн авч орлого болгосон талаарх асуудлыг авч үзэх.

5. АУДИТЫН ИЛРҮҮЛЭЛТ

Лүн сумын Засаг даргын Тамгын газрын газрын 2023 оны 12 дугаар сарын 31-ны өдрөөр тасалбар болгосон санхүүгийн тайлангийн аудитаар 95,722.8 мянган төгрөгийн алдаа, 836,686.9 мянган төгрөгийн зөрчил илрүүлснийг дараах байдлаар шийдвэрлэлээ.[1]

5.1 Залруулсан алдаа

1.Илрүүлэлт: Санхүүгийн тайлангийн бүрэлдэхүүн уялдааг тулгаж үзэхэд мөнгөн гүйлгээний тайланд төсвийн хөрөнгөөр худалдан авсан биет бус хөрөнгийн дүнг салгаж тайлагнаагүй байна. Энэ нь Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 20 дугаар зүйлийн 20.2.3-т "холбогдох олон улсын стандарт, эрх бүхий төрийн байгууллагаас баталсан нягтлан бодох бүртгэлийн стандарт, журам, заавар, энэ хуулийн 5.1.3-д жинхэнэ хэрэгжилтийн зарчмыг баримтлан нягтлан бодох бүртгэл хөтөлнө" гэж заасныг болон санхүүгийн тайлангийн "тохиолдсон байх", "нийцсэн бөгөөд зохистой байх" гэсэн батламж мэдэгдлийг хангахгүй байна.

Шийдвэрлэсэн нь: Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 15 дугаар зүйлийн 15.2-т "Нягтлан бодох бүртгэлийн алдааг алдаа гарсан үеийн санхүүгийн тайланд тусгах замаар залруулна" гэсэн заалтын дагуу гүйцэтгэлийн үе шатанд залруулга хийгдсэн.

2.Илрүүлэлт: Үндсэн хөрөнгийн тодруулгын тайлангийн худалдан авсан дүнг мөнгөн гүйлгээний тайлангийн хөрөнгийн зардалтай тулгахад 23,917.5 мянган төгрөгөөр зөрүүтэй байна. Энэ нь Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 20 дугаар зүйлийн 20.2.3-т "холбогдох олон улсын стандарт, эрх бүхий төрийн байгууллагаас баталсан нягтлан бодох бүртгэлийн стандарт, журам, заавар, энэ хуулийн 5.1.3-д жинхэнэ хэрэгжилтийн зарчмыг баримтлан нягтлан бодох бүртгэл хөтөлнө" гэж заасныг болон санхүүгийн тайлангийн "тохиолдсон байх", "нийцсэн бөгөөд зохистой байх" гэсэн батламж мэдэгдлийг хангахгүй байна.

Шийдвэрлэсэн нь: Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 15 дугаар зүйлийн 15.2-т "Нягтлан бодох бүртгэлийн алдааг алдаа гарсан үеийн санхүүгийн тайланд тусгах замаар залруулна" гэсэн заалтын дагуу гүйцэтгэлийн үе шатанд залруулгахийгдсэн.

Аудитаар нийт 836,686.9 мянган төгрөгийн зөрчил илэрснээс, 9,454.2 мянган төгрөгийн 1 төлбөрийн акт, 827,232.7 мянган төгрөгийн 2 албан шаардлага, хүргүүллээ[2].

5.2 Төлбөрийн акт

1. Илрүүлэлт: Төрийн захиргааны болон үйлчилгээний албан хаагчид орон нутгийн нэмэгдэл олгоно гэсэн Монгол Улсын Засгийн газрын тогтоолыг зөрчиж улс төрийн албан хаагчдад орон нутгийн нэмэгдэл 9,454.2 мянган төгрөг олгож төсвийг үр ашиггүй зарцуулсан зөрчил илэрлээ. Энэ нь Төсвийн тухай хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.1.5-д "Хариуцлагатай байх", Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийн 15 дугаар зүйлийн 15.1.3-т "хууль тогтоомжид зааснаас өөр хэлбэрээр тэтгэмж, шагнал, урамшуулал, дэмжлэг олгох", Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 18 дугаар зүйлийн 18.1-д "Нягтлан бодох бүртгэлийг удирдан зохион байгуулах үүргийг аж ахуйн нэгж, байгууллагын гүйцэтгэх удирдлага хүлээнэ", Монгол Улсын Засгийн газрын 2022 оны 12 дугаар сарын 28-ны өдрийн 489 дүгээр "Тогтоолд нэмэлт оруулж, тогтоолын хавсралтад нэмэлт өөрчлөлт оруулах тухай" тогтоол, 2018 оны 12 дугаар сарын 19-ний өдрийн 382 дугаар "Журам батлах тухай" тогтоол болон санхүүгийн тайлангийн аудитын "нийцсэн бөгөөд зохистой байх", "эрх ба үүрэг" гэсэн батламж мэдэгдлүүдийг хангахгүй

---

[1] *Мэдээллийг тусгаахгүй орхигдуулах, буруу тусган илэрхийлэх, үүнд, математик үйлдлийн алдаа, НББ-ийн бодлогыг мөрдөхөд гарсан алдаа, бодит байдлыг буруу тайлбарласан /буруу ойлгосон/, хайнга хандсан /мартсан, тэмдэглээгүй орхисон/,*

[2] *Хүчин төгөлдөр үйлчилж буй хууль тогтоомжид харшлах байгууллага, түүний удирдлага, байгууллагад ажилладаг бусад хувь хүний санаатай болон санамсаргүй үйлдэл, эс үйлдэл*

байна.

Шийдвэрлэсэн нь: Төрийн аудитын тухай хуулийн 21 дүгээр зүйлийн 21.2 дахь заалт болон МУЕА-ын 2020 оны А/95 дугаар тушаалаар батлагдсан "Албан шаардлага өгөх, төлбөрийн акт тогтоох журам"-ын 4.2.3.8-д "Төрийн аудитын тухай хуулийн 21 дүгээр зүйлийн 21.2-т заасан бусад нөхцөл байдал үүссэн" бол төлбөрийн акт тогтооно гэсний дагуу шийдвэрлэв.

5.3 Албан шаардлага

1.**Илрүүлэлт:** Өмнөх оны ЗДТГ-ын холболтын зургийн үлдэгдэл санхүүжилт 30% болох 9,000.0 мянган төгрөгийг Сонголт дизайн ХХК-д өглөг үүсгэлгүйгээр шилжүүлсэн байна. Энэ нь Төсвийн тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.4.8-д "төсвийг зохистой удирдаж авлага, өр төлбөр үүсгэхгүй байх", Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийн 15 дугаарзүйлийн 15.2.5-д "хуваарьт болон хугацаа хэтэрсэн өр төлбөрийг жилийн төсөвтөө бүрэн тусгаж өр төлбөр барагдуулах төлөвлөгөө, хуваарь баталж хэрэгжүүлэх" гэж заасныг болон Санхүүгийн тайлангийн "нийцсэн бөгөөд зохистой байх" гэсэн батламж мэдэгдлийг хангахгүй байна.

Шийдвэрлэсэн нь: Төрийн аудитын тухай хуулийн 21 дүгээр зүйлийн 21.2 дахь заалт болон МУЕА-ын 2020 оны А/95 дугаар тушаалаар батлагдсан "Албан шаардлага өгөх, төлбөрийн акт тогтоох журам"-ын 4.2.3.8-д "Төрийн аудитын тухай хуулийн 21 дүгээр зүйлийн 21.1-т заасан бусад нөхцөл байдал үүссэн" бол албан шаардлага өгнө гэсний дагуу шийдвэрлэв.

2. Илрүүлэлт: Шилэн дансны цахим хуудсанд 5 сая төгрөгөөс дээш орлогын 36 мөнгөн гүйлгээ болон 5 сая төгрөгөөс дээш зарлагын 2 мөнгөн гүйлгээг байршуулаагүй зөрчил илэрлээ. Энэ нь Шилэн дансны тухай хуулийн 4 дүгээр зүйлийн 4.1.1-т "мэдээлэл үнэн зөв, бодитой, иж бүрэн байх", 6 дугаар зүйлийн 6.1-д "Энэ хуулийн 3.1.1, 3.1.2-т заасан байгууллага, албан тушаалтан дараах мэдээллийг тогтмол мэдээлнэ", 6.4-т "Энэ хуулийн 3.1.1, 3.1.2-т заасан байгууллага дараах мэдээллийг долоо хоногийн дотор мэдээлнэ", 6.4.5-д "цалингийн зардлаас бусад таван сая төгрөгөөс дээш үнийн дүн бүхий орлого, зарлагын мөнгөн гүйлгээг гүйлгээ тус бүрээр, гүйлгээний агуулга, хүлээн авагчийн нэр", 6.4.8-д "... хөрөнгө, мөнгө зарцуулах, ... шийдвэр", гэсэнтэй нийцэхгүйгээс гадна санхүүгийн тайлангийн аудитын "Эрх ба үүрэг" батламж мэдэгдлийг хангахгүй байна.

Шийдвэрлэсэн нь: Төрийн аудитын тухай хуулийн 21 дүгээр зүйлийн 21.2 дахь заалт болон МУЕА-ын 2020 оны А/95 дугаар тушаалаар батлагдсан "Албан шаардлага өгөх, төлбөрийн акт тогтоох журам"-ын 4.2.3.8-д "Төрийн аудитын тухай хуулийн 21 дүгээр зүйлийн 21.1-т заасан бусад нөхцөл байдал үүссэн" бол албан шаардлага өгнө гэсний дагуу шийдвэрлэв.

Дээрх зөрчлийн биелэлтийг Төв аймаг дахь Төрийн аудитын газарт 2024 оны 6 дугаарсарын 10-ний өдрийн дотор ирүүлнэ үү.

Аудитын явцад бидэнтэй хамтран ажилласан холбогдох ажилтнуудад талархал илэрхийлье.

6. АУДИТААР ИЛЭРСЭН БУРУУ ИЛЭРХИЙЛЛИЙН НЭГТГЭЛ

Санхүүгийн тайлангийн аудитын алдааны нэгтгэл

/мянган төгрөгөөр/

Алдааны товч утга	Нийт алдаа		Мэдээллийг тусгахгүй орхигдуулсан		Буруу тусган илэрхийлсэн		Үүнээс				Зөвлөмж	
							Залруулсан		Залруулаагүй			
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн
Тайлагналтай холбоотой алдаа	2	95,722.8	2	95,722.8			2	95,722.8				
Дүн	2	95,722.8	2	95,722.8			2	95,722.8				

Санхүүгийн тайлангийн аудитын зөрчлийн нэгтгэл

/мянган төгрөгөөр/

Зөрчлийн товч утга	Нийт зөрчил		Үүнээс									
			Төлбөрийн акт		Албан шаардлага		Зөвлөмж		Хариуцлага тооцуулах албан шаардлага		Хууль хяналтын байгууллагад шилжүүлсэн асуудал	
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Албан тушаалтны тоо	Тоо	Дүн
Монгол улсын Засгийн газрын тогтоолыг зөрчиж улс төрийн албан хаагчдад орон нутгийн нэмэгдэл олгосон.	1	9,454.2	1	9,454.2								
Өмнөх оны ЗДТГ-ын холболтын зургийн үлдэгдэл санхүүжилт 30% болох 9,000.0 мянган төгрөгийг өглөг үүсгээгүй.	1	9,000.0			1	9,000.0						
Шилэн дансны цахим хуудсанд холбогдох мэдээллийг байршуулаагүй байна.	1	818,232.7			1	818,232.7						
Дүн	**3**	**836,686.9**	**1**	**9,454.2**	**0**	**827,232.7**						